

FMK Ordbogen 1.6.0

Table of Contents

FMK Ordbogen 1.6.0	1
FMK Ordbogen 1.6.0	5

FMK Ordbogen 1.6.0

Under revidering

Denne ordbog indeholder terminologi og forkortelser, der anvendes i FMK dokumentationen og i den daglige kommunikation i og omkring arbejdet med 1.6.0.

Der henvises udover denne ordliste til Begrebsbasen:

<https://sundhedsdatastyrelsen.dk/indberetning/terminologi/nbs>

Administration

Administration dækker den faktiske givning af medicin. Administration er altså at registrere den del af medicinhåndteringen, hvor en sundhedsfaglig medarbejder har hjulpet patienten med f.eks. at indtage, injicere, påsætte eller påsmøre medicinen.

Advis

Måde FMK sender besked om at "der er sket opdatering" (f.eks kan man abonnere på opdateringer på medicinkort vha. servicen). Man abonnerer på CPR nummer, eller ydernummer, SKS-kode.

AK

Forkortelse for "Anti-koagulation". Behandling med VKA lægemidler (Vitamin K-antagonister, lægemidler med indholdsstoffet Warfarin), hvor dosering er meget afhængig af blodprøveværdier. Behandlingen kræver hyppig blodprøvekontrol.

Aktivt medicinkort

Et medicinkort er aktivt, når medicinkortet ikke er markeret indlagt eller markeret "IKKE-ajourført" eller "Ugyldigt". Man kan godt ændre på et ikke-aktivt medicinkort, da det er en forudsætning for at få det up-to-date, så det kan blive aktivt.

Anvendersystem

Betegnelse for den sundhedsfagliges lokale system, der integrerer til FMK.

ATC

"Anatomical Therapeutic Chemical Classification". Klassifikation af "substanser", vedligeholdt af WHO

og oversat til dansk af lægemiddelstyrelsen, senere Sundhedsstyrelsen.

Behandlingsstartdato

Datoen sættes i forbindelse med oprettelse af en lægemiddelordination. Er oprettelsen en registrering af en ordination, patienten allerede er i behandling med, kan lægen udfylde behandlingsstartdato med den dato, behandlingen er igangsat. Det forudsætter at den eksakte dato kendes. Alternativt kan lægen registrere datoen som 'Eksakt dato kendes ikke'

Behandlingsslutdato

Behandlingsslutdatoen udtrykker en stillingtagen fra lægens side om, hvornår en given behandling skal ophøre. Det gør sig typisk gældende i tilfælde af behandlingskure af kortere varighed, fx antibiotikabehandling. En lægemiddelordination uden angivelse af behandlingsslutdato vil typisk indeholde et lægemiddel, hvor lægen endnu ikke har besluttet, at behandlingen skal ophøre. Bemærk, at lægemiddelordinationer kan være oprettet med samme behandlingsstart- og slutdato. Det kunne fx være tilfældet med en injektion af steroid.

Bruger

Generel betegnelse for brugeren af anvendelsesystemet. I de tilfælde, hvor den sundhedsfagliges faggruppe skal specificeres, bruges den specifikke betegnelse f.eks. læge.

Hvis man ønsker at præcisere, at brugeren ikke kan være en borger/patient/pårørende, kan man skrive "sundhedsfaglig bruger"

CTR

Det centrale tilskudsregister. System til håndtering af medicintilskud, hvor både borger, læge, Apotek og Lægemiddelstyrelsen har adgang. I CTR kan der findes følgende oplysninger: Køb på recept, tilskudssaldo, Tilskudspris, tilskudsperiode, Hvilket apotek, bevillinger, helbredstillæg og henstandsordning med Apotek.

DCC

Kort for "Decoupling Component". En komponent på NSP som modtager trafik til alle NSP services (på samme endpoint) og delegerer trafikken til den rigtige backend på baggrund af SOAP Action. Derfor skal konfigurationen opdateres hver gang der tilføjes eller ændres en WSDL. DCC's primære funktion er at fungere som en webservice gateway, der router et webservice kald til fra en klient til en specifik service på platformen.

Dato

Dato	Før FMK 1.6.0	Efter FMK 1.6.0
Behandlingsstart	Kaldet behandlingsstart. Dato for opstart af behandling	Optionel – Tidspunkt for, hvornår denne ordination blev startet. Sættes til oprettelsestidspunktet for ordinationen, hvis den ikke er angivet.
Ordinationsstart	Oprettelsestidspunkt for ordination (registreres automatisk)	Oprettelsestidspunkt for ordination (registreres automatisk)
Ordinations doseringsstart	Doseringsstartdato på den første periode	Erstattes af gyldig-fra
Gyldig-fra		Startdato for ordinationens aktuelle eller første doseringsperiode
Periode doseringsstart	Doseringsstartdato for pågældende doseringsperiode	Udgår men kan beregnes ud fra periodevarighed
Periode doseringslut	Doseringsslutdato for pågældende doseringsperiode	Udgår men kan beregnes ud fra periodevarighed
Periode start/slut samt ordinationsslut		Kan beregnes ud fra periodevarighed OG gyldig-fra-dato
Varighed		Angivelse er doseringsperiodens varighed
Ordinationens doseringslut	Doseringsslutdato for sidste periode	Udgår, men kan beregnes ud fra summen af alle perioders varighed
Behandlingslut	Ordinationens slutdato	Optionel - behandlingens slutdato beregnes ud fra doseringsperioderne (undtagen for PN-kure) eller sættes ved seponering
Seponeringsdato	Tidspunkt for seponering af ordination	Udgår

DGWS

Den Gode Web Service. Fælles web-servicekuvert til brug for kommunikation mellem parterne i den danske sundhedssektor udviklet af Medcom. Har til formål at understøtte kommunikation med XMLbaserede webservices mellem de forskellige parter i sundhedssektoren – uafhængigt af, hvilke it-produkter og it-systemer de pågældende parter benytter. Den aktuelle version hedder 1.0.1.

DD

Dosisdispensering. Recepter der dosisdispenseres pakkes på apoteker i ruller i små plastikposer, der indeholder al medicin til den enkelte patient, der kan dosispakkes og som skal administreres på et bestemt tidspunkt af dagen.

Dispensering

Ophældning - gælder både manuel dispensering og dosis-dispensering

Dispenseringskort

Dispenseringskortet anvendes både til manuel ophældning og dosisdispensering. Hvis der er tale om dosisdispensering, kaldes det for et dosisdispenseringskort. Dispenseringskortet danner grundlaget for en borgers dispensering af medicin. Dvs. uden et oprettet dispenseringskort kan der ikke registres dispensering til borgeren på FMK. Kortet stiller information til rådighed for lægerne (og andre sundhedsfaglige) angående dispenseret medicin, og samtidig er det med udgangspunkt i kortet, at der kan oprettes, registreres og redigeres i en borgers dispensering.

Dosisdispenseringkort

Dosisdispenseringskort betegner et dispenseringskort der anvendes til dosisdispensering.

Doseringsformer

Angivelse af om doseringen er fx daglig eller ugentlig.

Doseringstyper

Doseringstype: Fast - en dosering der tages efter en fastlagt dosering Doseringstype: PN - en dosering der tager efter behov (PN : pro necessitate) (se også PN-ordination) Doseringstype: kombineret - En dosering der indeholder på fast og PN doseringer

For fast medicin angives den fastlagt dosering f.eks. "2 tbl 3 gange dgl" eller "1 tbl hver mandag". For PN medicin angives hvor meget patient kan vælge at tage efter behov, eventuelt med angivne begrænsninger. For en PN-dosering er det muligt at angive en PN-trigger, som angiver hvornår man bør taget det. F.eks. "Ved hævede ben"

Doseringsstartdato

Datoen findes ikke på FMK 1.6.0 men svarer til "Gyldig-fra", som er den dato første eller aktuelle doseringsperiode begynder.

Doseringsslutdato

Datoen findes ikke på FMK 1.6.0, men kan beregnes ud fra gyldig-fra og doseringsperiodernes samlede varighed.

Doseringsperiode

En periode hvor medicinen skal doseres. Perioden er afgrænset af en doseringsstart og eventuelt en doseringslut. Se disse. Doseringsperioder vil ofte finde anvendelse, hvor der allerede ved oprettelse af lægemiddelordinationen er taget stilling til et doseringsforløb, der varierer. Et eksempel kunne være, at behandlingen indledes med en initielt dosering, hvorefter doseringen ændres til den permanente dosering efter fx 1 uge.

Doseringsforløb

Se ovenfor. Forløbet vil typisk indeholde en, to eller tre doseringsperioder, der er besluttet på samme dato. Bemærk at en dosering kan variere over tid, fx hvis lægen vurderer at den igangsatte behandling ikke har den ønskede effekt. Doseringen kan sættes op eller ned. Dette vil typisk ske ved en almindelig ændring af doseringen.

e-CPR

Kort for "Erstatnings-CPR". ECPR er en betegnelse givet for en række erstatningspersonnumre (og hertil knyttet service) som kan benyttes til at identificere en person, som ikke har et dansk CPR-nummer, eller dette ikke kendes. Formatet er 10 tegn (tal og bogstaver).

Fast/PN ordination

En ordination, der både har en fast -og en PN dosering. Betegnes med doseringstypen : kombineret

Foretrukket apotek

Registrering af borgernes foretrukne apotek. Der udarbejdes til dette formål et stamdatasæt over apotekernes medicinudleveringssteder (både private apoteker, medicinboks og andre udleveringssteder etc), som kan angives som ønsket udleveringssted. Bemærk, en borger kan registrere flere foretrukne apoteker. Hvis dette er tilfældet spørges borger, hvilket der ønskes anvendt.

IV-behandling

IV-behandling er en behandlingsform, hvor medicin eller væske gives direkte ind i en blodåre (vene). I FMK 1.6.0 kommer understøttelse af IV-behandling, da FMK kan udveksle strukturerede ordinationer indeholdende lægemiddelblandinger og strukturerede doseringer, som typisk anvendes ved IV-behandlinger. Lægemiddelblandinger kan bestå af flere lægemidler, solvenser og infusionsvæsker.

Kombinationsrelation

En Kombinationsrelation markerer, at de ordinationer, der indgår, ikke er separate behandlinger, men kun giver mening som en samlet behandling. Der findes ingen "primær" ordination i en kombinationsrelation. Kombinationsrelationer er ikke en selvstændig relationstype i FMK, men optræder kun sammen med substitutionsrelationer.

Eksempel:

- lægemiddelordination på et kombinationspræparat substitueres med en kombination af 2 præparater

Lægemiddel-komponent

En af de dele, som et sammensat lægemiddel består af. Det gælder uanset om lægemiddelkomponenten er en enkelt aktiv substans eller hjælpestof eller er et andet lægemiddel. Et lægemiddel kan optræde som lægemiddelkomponent i sammensatte lægemidler, uanset om det førstnævnte lægemiddel er et simpelt eller sammensat lægemiddel.

Lægemiddelordinations-relationer

Teknisk betegnelse som dækker over de to relationstyper substitutionsrelationer og kombinationsrelationer som er de relationer der forefindes i en substitutionsordination.

Magistrel stamdata

Betegnelsen dækker over Sundhedsdatastyrelsens Magistrelle stamdatasæt. Magistrelle Lægemidler indeholder stamdata om magistrelle lægemidler. Det er en fællesregional database med alle magistrelle præparater, der anvendes i Danmark. Ved at samle disse i en database kan man sikre unikke id'er, således at information om patienters brug af disse præparater kan udveksles struktureret - også på tværs af sektorer.

Medicinadministration

Medicinadministration/medicin håndtering (STPS ser medicin håndtering som hele processen). Det vil FMK gerne støtte op om. Bemærk: STPS definitionen på medicinadministration afviger fra FMK betegnelsen "administration" (faktisk administration), der kun dækker over den egentlig indtagelse/indgivning af medicinen.

Medicinpriser

Se også "taksten". Medicinpriser.dk giver dig opdaterede oplysning om priser på medicin og tilskudsydelse på de enkelte lægemidler. Priser opdateres hver 14. dag og tilskud opdateres dagligt. I Medicinpriser.dk kan du søge og finde oplysninger om: • Lægemidlernes priser i dag • Prisudvikling siden 1998 • Lægemidler der er registreret i Medicinpriser.dk • Beregning af din egenbetaling (vejledende)

Medicinkort-status

Et medicinkort kan være "Aktivt". Når det ikke er aktivt, er det fordi det har en af følgende markeringer:

1. Ugyldigt
2. Indlagt
3. IKKE-Ajourført

Disse markeringer er prioriteret, så de hvis flere ting gælder, er det den øverste, der er gældende

Medisys

Medicintilskudssystem. Internt sagsbehandlingssystem hos Lægemiddelstyrelsen til håndtering af medicintilskudsansøgninger. Udviklet af Acure. TAS online sender ansøgninger til Medisys, og hvis borger har en bevilling er den tilgængelig under tilskudsbevillinger i FMK.

Modifikator

En modifikator er information omkring en person og/eller organisation som står bag handlingen. Modifikator er defineret i Modifierator-elementet samt underelementer.

- Ordinerende person - angives i Createdby
- Ansvarlig for ordinationen - Authorisedby
- Opdaterer eller foretager opslag på FMK - Reportedby
- Ændret af "patient" eller "anden person" - Modifiedby

NSP

Nationale Service Platform. NSP er en vifte af forskellige typer af services. Der er adgang til en række nationale registre som fx. CPR-registret og Autorisationsregistret. Der er mulighed for tilgang til nationale services som f.eks. FMK, DDV, TAS og andre sundheds services. Der tilbydes kontrol af ID-kort på certifikat niveau til brug til nationale services.

Pause

Et midlertidig stop i en planlagt dosering, betinget af ydre omstændigheder. F.eks. en operation eller anden behandling, er interagerer med den igangværende behandling. Hvis en dosering skal stoppe i en periode, som en planlagt del af behandlingen anvendes en 0-doseringsperiode og ikke pause.

Planlagt administration

Planlagt administration beskriver hvordan en given dosering tænkes administreret i løbet af dagen. Det vil sig f.eks. hvilket tidspunkt på dagen tages en daglig dosis medicin. Den planlagte administration danner derfor et naturligt grundlag for dispensering. Den planlagte administration knyttes hårdt til et enkelt dispenseringskort og en given organisation.

PN ordination

P.n. er en forkortelse for det latinske ord pro necessitate, der betyder efter behov. Anvendes ved dosering af lægemidler, der skal tages, når behovet er tilstede. Skrives på følgende måde: p.n.

Pinex(R) 1 g op til fire gange dagligt. Se også Doseringstype: PN

PN-kur

En PN-kur dækker over en ordination, hvor man efter behov starter et medicineringsforløb, hvor man i kurens løbetid tager medicinen fast. Et kur-forløb kan beskrives på samme måde som fast medicin med daglige doseringer evt. med angivelse af morgen/middag/aften/nat dosering og muligvis også med op- og nedtrappingsforløb (flere doseringsperioder). Den afgørende forskel i forhold til en fast ordination er, at kur-forløbets gyldig fra dato ikke kendes på ordinationstidspunktet, men først når behandling bliver relevant. Derfor kan den opfattes som en slags PN ordination.

Praksisrecepter

I FMK 1.6.0 omtales 'recepter til brug i praksis' som praksisrecepter. Praksisrecepter anvendes af sundhedspersoner, der som led i deres virksomhed kan bestille medicin. For visse sundhedspersoner er det lovreguleret, hvilke lægemidler, der kan udstedes recept til. Organisationer, f.eks. lægepraksis kan bestille medicin hjem fra apoteket, hvor formålet er, at medicinen senere udleveres til dennes patienter eller anvendes i forbindelse med behandling i praksis. Praksisrecepter udstedes udelukkende til en organisation, og de er adresseret til et specifikt apotek, der skal udlevere medicinen. Med FMK 1.6.0 bliver det muligt at genfinde bestillinger/praksisrecepter samt at få en historik over oprettede bestillinger/praksisrecepter fra en given organisation samt tilhørende udleveringer for de sidste 2 år. Dette vil understøtte anvendersystemernes mulighed for at fremsøge tidligere praksisrecepter, se deres status og genbestille. Ligeledes kan der suppleres med oplysninger om ekspeditionen på apoteket, hvad der er udleveret samt at koble Track and Trace på praksisrecepter.

PRN

Pro re nata", PRN er den engelske forkortelse for pn-behandling

Sammensat lægemiddel

Et lægemiddel, som i FMK er defineret som værende sammensat af flere simple lægemidler og registreret som sådan i FMK.

Simpelt lægemiddel

Et simpelt lægemiddel er et lægemiddel, som entydigt er defineret ved ét drugID, og har navn, form og styrke, uanset hvorvidt dette lægemiddel er sammensat af én eller flere aktive substanser. Alle lægemidler i Medicinpriser og i det magistrelle register betragtes som simple lægemidler, også hvor de består af f.eks. pulver og solvens, som skal blandes før anvendelse.

SDN

Kort for "Sundhedsdatanettet", som drives af Netic for Medcom. Et virtuelt netværk, hvor der kan gives adgang til services enkeltvist når der indgås aftale derom. Aftalerne styres i et "aftalesystem" som er udviklet af Trifork. En klient kan anmode om adgang til et endpoint, og dette kan bevilges, og så konfigureres en traffic manager / firewall automatisk, så adgangen åbnes.

SDS Servicedesk

SDS servicedesk håndterer henvendelser omkring defekter og ændringer. Sager håndteres i SDS ServiceNow og visiteres efterfølgende til relevante modtagere.

Sekundær udlevering

Sekundær udlevering er betegnelsen for, at præparatet ikke må udleveres til borgeren, men skal udleveres i mindre portioner af apotek eller anden organisation (sekundær udlevering). Sekundær udlevering vil fremgå af ordinationen og recepten, og det er vigtigt at pointere, at der er tale om borgerens egen medicin, der er tilbageholdt og kun udleveres i mindre mængder. Registrering af sekundær udlevering er altså det at registrere en udlevering af en delmængde af allerede recept-ekspereret medicin.

SKS

Identifikationskode for hospitaler

SOR

Sundhedsvæsenets Organisationsregister (SOR) indeholder informationer om organisations- og adressedata samt lokationsnumre i det danske sundhedsvæsen. På sigt vil der udelukkende blive anvendt SOR koder i FMK og SKS koder udfases

SOSIGW

Kort for "SOSI Gateway". En komponent som kan udskifte id-kort i DGWS requests, så en påstået identitet udskiftes med en bekræftet identitet, hvis der i forvejen haves et gældende id-kort for brugeren. Ellers iværksættes et login og der hentes et id-kort som derefter opbevares i SOSIGW. Bruges til at opnå single-signon på tværs af forskellige computere/devices i samme netværk. Må kun placeres i trustede netværk.

STS Billetomveksler

Komponent til at veksle et NemLog-In token til et id-kort. Services på NSPen anvender id-kort som

single sign-on mekanisme til at autentificere anvendere.

Substitution (en, -en)

Synonym: substitution til andet lægemiddel med samme virksomme stof, samme styrke og sædvanligvis samme lægemiddelform. Synonyme lægemidler har samme substitutionsgrupper fra Lægemiddelstyrelsen

Analog: substitution til andet lægemiddel med ens virkningsmekanisme, men med forskellige, men nært beslægtede aktive lægemiddelstoffer.

Generisk substitution: Generisk substitution (erstatning) betyder, at apoteket udleverer et andet og billigere lægemiddel end det, som lægen har skrevet på recepten. For at apoteket må substituere et lægemiddel med et andet kræves det, at lægemidlerne:

- samme aktive lægemiddelstof
- samme styrke
- samme administrationsvej

Substitutionsordination + Substitutionsmulighed

En substitutionsordination er en klinisk betegnelse for en relation mellem to eller flere lægemidler. En substitutionsordination opstår, når der tilføjes en substitutionsmulighed til en ordination. Betegnelsen anvendes til at knytte ordinationer sammen, så sundhedspersonalet har lov til at foretage en substitution. Det betyder, at lægemidlerne ikke må tages samtidig, da det kan medføre risiko for fejlmedicinering. Relationen markerer derfor tydeligt, at begge ordinationer ikke skal anses som aktive på samme tid. Substitutionsordination dækker både over det som teknisk kaldes substitutionsrelationer og kombinationsrelationer.

Substitutionsrelation

Teknisk betegnelse for sammenknytningen mellem to eller flere ordinationer (ofte kaldet substitutionsordination). Substitutionsrelation bruges til at knytte ordinationer sammen, så sundhedspersonalet har lov til at foretage en analog substitution. Relationen markerer derfor tydeligt, at begge ordinationer ikke skal anses som aktive på samme tid. I en substitutionsrelation forefindes altid en primær ordination og nogle tilhørende substitutionsmuligheder. Begrebet anvendes ikke klinisk.

Eksempel på substitutionsrelation:

- Præparater med samme indholdsstof men forskellig styrke
- Analoge præparater med tilsvarende justeret dosering

Taksten

Det korrekte navn for taksten er "Medicinpriser", den betegnelse er der dog næsten ingen der bruger.

Lægemiddelstyrelsens og senere Sundhedsstyrelsens prislister over receptpligtige lægemidler, samt øvrige data der knytter sig hertil. Indeholder stamdata for lægemidler, pakninger, pakningers priser, ... og sekundære stamdata som ATC-koder, administrationsveje, enheder, indikationer... I det taksten er det eneste der minder om et generelt tilgængelige medicinkatalog i Danmark er taksten (mis)brugt til dette formål.

TAS

Tilskudsansøgnings servicen. DGWS frontend til WSen Medisys. Tilskudsansøgnings servicen kan anvendes til at oprette ansøgninger om individuelle medicintilskud og få informationer om igangværende ansøgninger, tilskudsbevillinger og afslag. Servicen stilles til rådighed for klientsystemer som f.eks. EPJ-systemer, EOJ-systemer og lægepraksissystemer

Tom doseringsperiode

En planlagt periode i en dosering, hvor der ikke skal tages medicin. Benævnes også Nul-periode

Track and Trace

Track-and-trace skal tænkes som en lille log, der er knyttet til den enkelte bestilling. I denne log kan man se tidspunkt og hvem der har foretaget forskellige handlinger. Det kan f.eks. være "recept taget under behandling", "Medicin pakket til borgeren", "Medicin afleveret på udleveringssted", osv. Track-and-trace udvikles til apoteker, så der efter behov kan logges forskellige hændelse. Hændelser defineres via FMK i en konfigurerbar liste. Der vil være enkelte tilstandsskift, der ikke blot er en track-and-trace logging, men som også kan have en betydning i EOJ, LPS og borgereløsninger. Fx markeringen af, at borgeren har modtaget medicinen. Øvrige systemer kan hente og vise track-and-trace informationerne fra FMK, i den grad det giver mening for arbejdet.

Udlevering

En mængde medicin, der er knyttet til en specifik person. Udlevering sker der, hvor medicin går fra at være lagervare til at være knyttet til en specifik person. NB: Evt nævne at det tidligere blev anvendt ordet effektivering.

Udleveringsgrundlag

Et udleveringsgrundlag beskriver, hvordan medicinen for en konkret ordination bliver tilgængelig for patienten. I tidligere FMK versioner eksisterede der kun recepten som udleveringsgrundlag. Med FMK 1.6.0 er dette udvidet, så det er muligt at oprette forskellige typer udleveringsgrundlag. Der skal for enhver ordination være angivet, hvilken type udleveringsgrundlag, der tænkes anvendt.

Det skal være muligt at oprette et udleveringsgrundlag på baggrund af en aktuel lægemiddelordination:

- Recept (almindelige recepter til udlevering fra private apoteker)
- Dosisrecept (til udlevering fra private apoteker)
- Udlevering af medicin fra sygehusapotek

Bemærk at de øvrige typer af udleveringsgrundlag ikke kan oprettes, som et reelt udleveringsgrundlag, men eksisterer som en måde at forstå grundlaget for udleveringstypen:

- Direkte udlevering i forbindelse med behandling (til registrering af udlevering direkte fra eget lager, fx lokalt medicindepot, sygehus afdeling, praktiserende læge eller tandlæge)
- 'Købes uden recept' er medicin der kan købes i håndkøb og i detailhandlen. (Lægemidler, kosttilskud eller vitaminer som for denne behandling ikke er receptpligtig). Typen er speciel, da et reelt udleveringsgrundlag ikke er nødvendigt, men der er en markering på lægemiddelordinationen.
- Løs recept. Man kan ikke oprette et udleveringsgrundlag af denne type, men det opstår, når apoteket ekspederer en papir eller telefon recept.

From:

<http://wiki.fmk-teknik.dk/> -

Fælles Medicinkort - Dokumentation

Permanent link:

<http://wiki.fmk-teknik.dk/fmk:1.6.0:ordbog>

Last update: 2026-03-16 09:06

